

Reykjavíkurborg

Menningar- og ferðamálasvið

Reykjavík, 15. febrúar 2021

RMF21020008

4.2.1

Ráðhús Reykjavíkur - borgarráð

Ráðhús Reykjavíkur
101 REYKJAVÍK

Kynning á framvinduskýrslu vegna áfangastaða- og markaðsstofu fyrir Reykjavík og höfuðborgarsvæðið

Í nýrri ferðamálastefnu Reykjavíkurborgar sem samþykkt var í borgarstjórn 20. október sl. er kveðið á um að kanna skuli grundvöll markaðs- og áfangastaðastofu höfuðborgarsvæðisins með öflugum stuðningi atvinnulífs og ríkis, ásamt framlagi frá borginni. Jafnframt verði leitast eftir þátttöku nágrannasveitarfélaganna.

Þessi vinna hófst á menningar- og ferðamálasviði síðastliðið haust og var fenginn verkefnastjóri til að halda utan um verkefnið. Framvinduskýrsla liggur nú fyrir og er óskað eftir því að hún verði kynnt borgarráði áður en lengra er haldið.

Skýrslan hefur þegar verið kynnt stýrihópi ferðamálastefnunnar.

Arna Schram
sviðsstjóri menningar- og ferðamálasviðs

Hjálagt:
Framvinduskýrsla, janúar 2021

Áfangastaða- og markaðsstofa fyrir Reykjavík og höfuðborgarsvæðið

Framvinduskýrsla jan 2021

Stýrihópur ferðamálastefnu Reykjavíkurborgar – febrúar 2021

Verkefnið

Að leiða gerð tillagna að skipulagi, áherslum og mögulegu samstarfi hagaðila um áfangastaða – og markaðsstofu fyrir Reykjavíkurborg og höfuðborgarsvæðið.

Umfang

Undirbúningur

Uppgötva

Fýsileiki samstarfs

Mótun samstarfs

Framtíðin

Verkefninu var skipt upp í eftirfarandi fasa:

1. **Umfang og undirbúningur** (ágúst – september)
2. **Uppgötvun – þarfir og áhugi á áfangastaðastofu** (september – nóvember)
3. **Fýsileiki og mótun samstarfs** (nóvember – desember)
4. **Framtíðin og næstu skref** (desember/janúar -)

Reykjavík

Inga Hlín
CONSULTING

Áfangastaðastofur

Þróun áfangastaðastofa

- Í gegnum tíðina hefur megináhersla áfangastaðastofa í heiminum verið á mörkun og markaðssetningu viðkomandi áfangastaða.
- Straumar og stefnur í heiminum sýna að áfangastaðastofur eru að víkka út hlutverk sitt í meiri átt að áfangastaðastjórnun þannig að starfið snúi þá að öllum þeim þáttum sem koma að ferðaþjónustu á viðkomandi svæði, þ.m.t. mörkun, markaðssetningu, þróun, uppbyggingu, og samstarfi við alla viðeigandi hagaðila.
- Öflugt starf í tengslum við ferðaþjónustu og áfangastaðastjórnun er mikilvægt fyrir samkeppnishæfni áfangastaða. Þar er horft til þess samkeppnisforskots sem hægt er að ná með því að nýta auðlindir í samstarfi hagaðila á skilvirkan og árangursríkan hátt til langs tíma.

Reykjavík

Inga Hlín
CONSULTING

Áfangastaðastofur á Íslandi

- Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið, Ferðamálastofa og Stjórnstöð ferðamála hafa gert tillögu um að setja á fót áfangastaðastofur um land allt þar sem að stofnaðar væru leiðandi skipulagseiningar innan landshluta sem myndu styðja við þróun innan ferðaþjónustu í átt að sameiginlegri, sjálfbærri framtíðarsýn sem hefði það að markmiði að hámarka ábata svæðisins af ferðaþjónustu.
- Í því samhengi yrði stjórnskipulag slíkra stofnana það sama um land allt. Með slíkri stofnun væri kominn upp vettvangur fyrir bein samskipti og samstarf landshluta við ríkisvaldið. Samstarfið gæti gefið af sér tilflutning verkefna, aukið frumkvæði og sjálfræði. Markmiðið væri að einfalda stjórnsýslu, vera vettvangur fyrir samstarf og samþættingu.
- *Á höfuðborgarsvæðinu í dag er ekki sameiginlegt starf nema þegar kemur að markaðsmálum með sveitarfélögunum. Höfuðborgarstofa hefur sinnt því hlutverki en stofan tilheyrir menningar- og ferðamálasviði hjá Reykjavíkurborg.*

Reykjavík

Inga Hlín
CONSULTING

Forsendur og fýsileiki

Forsendur og fýsileiki

- Forsendur og fýsileiki á samstarfi var skoðaður út frá Reykjavíkurborg, stjórnvöldum, sveitarfélögum, atvinnulífinu, markaðsstofum bæði erlendis og á Íslandi.
- Miðað við þær forsendur er alveg ljóst að það er þörf og áhugi á frekara samstarfi og samtali í ferðamálum á höfuðborgarsvæðinu.
- Reykjavíkurborg og höfuðborgarsvæðið er nokkuð á eftir þegar kemur að því að vinna með þróun og áfangastaðastjórnun fyrir sinn áfangastað.

Reykjavík

Inga Hlín
CONSULTING

Fýsileiki og forsendur fyrir mótun samstarfs

Reykjavíkurborg	Stjórnvöld	Sveitarfélög	Atvinnulíf	Markaðsstofur	Erlendar stofur
Skipulag ferðamála í dag Ferðamálastefna 2020-2025 - Reykjavík lifandi og framsækin mannlífsborg umvafin einstakri náttúru - Sjálfbær ferðaþjónusta í sátt við samfélag - Samræmd, einföld, skilvirk og snjöll Stefnan kemur inn á þróun og markaðssetningu Stefna Reykjavíkurborgar - Notendamiðuð nálgun, skilvirk og stafræn þjónusta, skýr ábyrgð innan kerfis Helstu í verkefni í dag snúa að markaðsmálum og samstarfi við sveitarfélögin um vörumerkið. Forsendur fyrir fjármagni	Ferðamálastefna stjórnvalda Stjórnvöld vilja sjá svipað skipulag á ferðamálum á öllum stöðum og fjölga verkefnum – verkefni þá á einum stað. Stjórnvöld vilja rammisamning/samkomulag við SSH um ákveðin verkefni og áfangastaðastofu Ferðamálastofa vill gera þjónustusamning við áfangastaðastofu Áfangastaðaáætlanir Forsendur fyrir fjármagni	Sóknaráætlun höfuðborgarsvæðisins Áhugi sveitarfélaganna á að finna samlegð í ferðamálum – samstarf og nálgun Tenging við svæðisskipulag og aðrar áætlanir Niðurstöður úr vinnustofum Áfangastaðaáætlanir Forsendur fyrir fjármagni	Mikill áhugi atvinnulífsins á að skoða samstarfsvettvang Niðurstöður úr vinnustofum Mikið var rætt um að byggja þurfa um traust af hálfu Reykjavíkurborg og ferðaþjónustunnar – slíkt tekur tíma Forsendur fyrir fjármagn	Aðrar áfangastaða- og markaðsstofur eru allar sjálfseignarstofnanir eða reknar sem hluti af starfsemi samtaka sveitarfélaga á viðkomandi svæði. Allar stofurnar eru í virku samtali við ferðaþjónustufyrirtæki, sveitastjórnir og aðra hagaðila á svæðinu bæði í stjórnnum og/eða faghópum. Hagaðilar fjármagna í flestum tilfellum að einhverju leyti starfssemi stofanna en grunnfjármögnun kemur frá sveitarfélögum og stjórnvöldum. Allar stofurnar vinna að markaðssetningu, þróun og að einhverju leiti að áfangastaðastjórnun á sínum svæðum. Niðurstöður úr vinnustofum	Markaðsstofur í nágrenni höfuðborgarsvæðisins eru flestar í eigu sveitarfélaganna og reknar sem sér fyrirtæki Hafa allar hlutverk í tengslum við þróun, markaðssetningu og áfangastaðastjórnun Niðurstöður úr samantekt

Aðrar forsendur:

- COVID19 – uppbygging ferðaþjónustunnar framundan
- Ekki er hægt að meta fjárhagsþörf fyrir en búið er að móta hlutverk og skipulag mögulegrar stofu
- Athuga þarf að skoða samkomulag við stjórnvöld um verkefni ef fyrirtækin eru líka eigendur stofunnar (ANR, Sveitarfélög og fyrirtæki)
- Umboð um verkefnið þarf að vera skýrt
- Skoða þarf aðkomu vettvanga atvinnulífsins – Ferðamálasamtök höfuðborgarsvæðisins, SAF, SVÞ, Miðborgin okkar ofl. og hvernig aðkoma þeirra er að verkefnum

Reykjavík

Inga Hlín
CONSULTING

Áhugi og þörf hagaðila*

“Ferðaþjónustan er atvinnugrein sem þræðir sig í allar æðar þjónustu, uppbyggingar og upplifunar á höfuðborgarsvæðinu. Atvinnugrein sem var stærsta gjaldeyrisskapandi greinin fyrir Covid19 og hefur alla burði til þess að verða það aftur. Sveitarfélög þurfa að styðja við og vinna með ferðaþjónustunni í uppbyggingunni sem er framundan og besta tækið til þess er aukin samlegð og samstarf hagaðila. Það er m.a. hægt að gera með samstarfsvettvangi, sameiginlegri stefnu og framtíðarsýn, skýrum markmiðum og mælikvörðum, markaðssetningu og uppbyggingu ímyndar og ásýndar, vörubrún, tölfræðigögnum og markaðs- og þróunarverkefnum. Þannig eru aðilar sterkari saman til þess að takast á við þær áskoranir og tækifæri sem eru framundan.”

*Niðurstaða frá vinnufundum yfir 60 hagaðilar frá frá ferðaþjónustunni, verslun og þjónustu, sveitarfélögum, menningu, markaðsstofum landshlutanna og fleiri hagaðilum.

Aðrar áfangastaðastofur*

- Flestar áfangastaða- og markaðsstofur eru reknar sem sjálfeignarstofnanir eða sem hluti af starfsemi sveitarfélaga á viðkomandi svæði.
- Allar stofurnar eru í virku samtali við ferðaþjónustufyrirtæki, sveitarstjórnir og aðra hagaðila á svæðinu.
- Helstu áherslur snúa að mörkun áfangastaðanna en áfangastaðastjórnun er sífellt að verða veigameiri þáttur í starfinu.

*Þetta á bæði við um áfangastaðastofur á Íslandi og erlendis

Tillaga um áfangastaðastofu fyrir höfuðborgarsvæðið

Áfangastaðastofa höfuðborgarsvæðisins

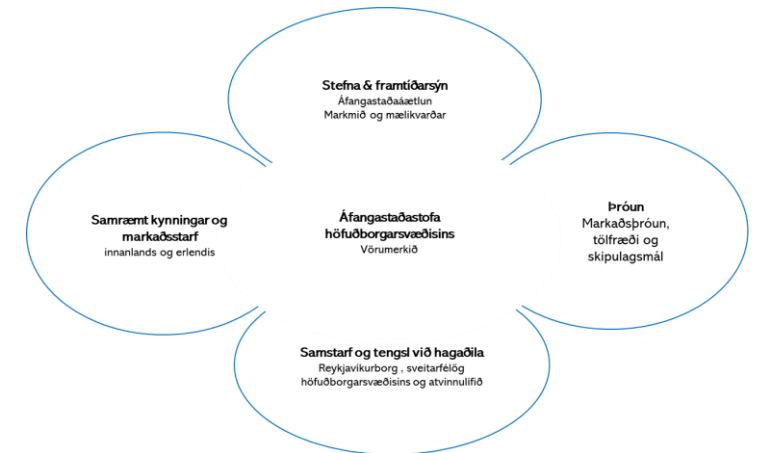
Tilgangur

Höfuðborgarstofa sé samstarfsvettvangur sveitarfélaga og atvinnulífs á höfuðborgarsvæðinu með það hlutverk að styðja við þróun áfangastaðarins í átt að sjálfbærri framtíðarsýn og aukinnar samkeppnishæfni.

Höfuðborgarstofa sé áfangastaða- og markaðsstofa fyrir höfuðborgarsvæðið. Áherslan sé á þróun, kynningar og markaðsstarf ásamt samlegð og samtali hagaðila í ferðaþjónustu og tengdra aðila.

Markmið

- Að efla vitund og þekkingu um áfangastaðinn Reykjavík og höfuðborgarsvæðið og allt það sem svæðið hefur upp á að bjóða, jafnt fyrir ferðamenn og íbúa.
- Að þróa og efla samstarf og samlegð um málefni ferðaþjónustunnar á höfuðborgarsvæðinu milli sveitarfélaga, atvinnulífs og stjórnvalda.
- Að efla samkeppnishæfni og slagkraft áfangastaðarins í alþjóðlegri samkeppni.
- Að stuðla að sátt íbúa, atvinnulífs og sveitarfélaga um málefni ferðaþjónustunnar.
- Að styrkja stoðir og uppbyggingu ferðaþjónustunnar eftir COVID19

Reykjavík

Inga Hlín
CONSULTING

Tillögur að fyrirkomulagi á samstarfi

- Tillaga 1: Höfuðborgarstofa yrði sjálfseignarstofnun í eigu sveitarfélaganna og hagaðila
- Tillaga 2: Höfuðborgarstofa yrði sjálfstæð eining undir Samtökum sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu í eigu sveitarfélaganna með sérstöku ferðamálaráði bæði frá sveitarfélögum og atvinnulífinu
- Tillaga 3: Höfuðborgarstofa yrði áfram hjá Reykjavíkurborg með sérstöku ferðamálaráði frá bæði sveitarfélögum og atvinnulífinu

Framtíðin og næstu skref

Rýni frá atvinnulífinu á fyrstu tillögum*

Ferðapjónustan: óánægja með afskiptaleyssi, áhugaleyssi á samstarfi, traustið brotið og taki tíma að laga. Mikilvægt að átta sig á mikilvægi ferðapjónustunnar og verðmætunum. Áhugi á sjálfseignarstofnun (tillaga 1) en undirbúningsvinna þarf að fara fram. Sveitarfélög þurfi að sjá hag í samvinnu og að þetta skili þeim ávinningi. Aðlögunartíma þurfa en stofna eigi samstarfsvettvang. Öflugan forsvarsmanna þarf sem leiði verkefnið áfram og sameini krafta aðila skipulega og haldi áfram kynningu á því.

Verslun og þjónusta: tækifæri í samstarfi atvinnulífs og sveitarfélaganna. Sveitarfélögin eigi að sameinast um þessa vinnu fyrir allt höfuðborgarsvæðið. Umboð þarf að vera skýrt. Ekki aðeins horfa til ferðamanna heldur búa og starfa á höfuðborgarsvæðinu. Innanlandsmarkaðssetningar til íbúa. Tengja við heildarstefnu fyrir ferðamál á Íslandi. Mikilvægt að skilgreina eigendur og ábyrgðaraðila á verkefninu áður en næstu skref séu tekin. Mikill áhugi á verkefninu. Verkefnið unnið áfram af SSH en í nánú samstarfi við hagaðila. Skoða ætti tillögu 2. Skoða þarf skýran ávinning af samstarfi aðila.

* Rýnihópur frá aðilum í ferðapjónustunni (5) og verslun og þjónustu (6) – desember og janúar .

Staðan í ferðamálum

Í lok ársins 2020 var ljóst að atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið horfir til **landshlutasamtaka sveitarfélaganna** sem viðsemjendur um áfangastaðastofur landshlutanna. Drög að samningi hafa verið send til Samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðisins til skoðunar. Þau verkefni sem koma fram frá Ferðamálastofu í framhaldinu um verkefni og áherslur falla vel að þeim verkefnum og áherslum í ofangreindum tillögum eftir samtal við hagaðila á höfuðborgarsvæðinu.

Helstu verkefni:

- Gerð og framkvæmd áfangastaðaáætlunar og aðgerðaráætlunar ásamt tengingu við aðrar opinberar stefnur og áætlanir.
- Aðkoma að gerð stefnumótunar og áætlana á landsvísu sem snertir ferðaþjónustu.
- Aðkoma að þarfagreiningu rannsókna og mælinga á landsvísu til að tryggja samanburðarhæfni milli svæða auk þess að koma með tillögur og innsýn inn í rannsóknarpörf hvers landshluta.
- Stuðla að vöruþróun og nýsköpun auk þess að vinna þverfaglega að þróunarverkefnum innan svæðis og á landvísu.
- Leggja mat á fræðslupörf, hafa aðkomu að þróunarverkefnum er varða hæfni og gæði í ferðaþjónustu, veita ráðgjöf varðandi fræðslu og miðla upplýsingum um hvað er í boði í samstarfi við hlutaðeigandi fræðsluaðila.
- Sinna svæðisbundinni markaðssetningu í samstarfi við sveitarfélög og ferðaþjónustuaðila sem dregur fram sérstöðu landshlutans og styður við markaðssetningu Íslands í heild.
- Vera grunneining í stoðkerfi ferðamála í landshlutunum. Áfangastaðastofur liðsinna sveitarfélögum, fyrirtækjum og einstaklingum innan svæðis vegna ferðaþjónustu samkvæmt samstarfssamningum.

Tillögur næstu skrefum

Samkeppnishæfni, samstarf, skilvirkni og árangur til langstíma

- Efla þarf samstarf á höfuðborgarsvæðinu í ferðamálum og það kemur skýrt fram í öllum samtölum og vinnustofum hvort sem er frá sveitarfélögum eða atvinnulífinu.
- Mikill áhugi er á því að halda vinnunni áfram og stofna öfluga áfangastaða- og markaðsstofu fyrir höfuðborgarsvæðið.
- Grunnvinna áður en fyrirkomulag er ákveðið – skoða betur vilja sveitarfélaga sem og atvinnulífið þarf að undirbúa betur. Skýr vilji þarf einnig að vera hjá Reykjavíkurborg að fara þá vegferð þar sem að grunnurinn að áfangastaðastofu liggur í núverandi Höfuðborgarstofu og verkefnum hennar.

Í skýrslunni er því eftirfarandi lagt til sem næstu skref:

- Tillögur atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins byggja á því að samningar um áfangastaðastofur liggi hjá landshlutasamtökum sveitarfélaganna. Því er það lagt til að ábyrgðin á verkefninu verði færð til Samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu. Þau ráði verkefnisstjóra til áframhaldandi vinnu í samstarfi aðila til þess að móta samstarfið frekar.
- Mótaður verði ráðgjafahópur á vegum Samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu, Ferðamálasamtaka höfuðborgarsvæðisins og Samtaka verslunar og þjónustu sem móti aðgerðaráætlun til næstu mánaða byggða á þeirri vinnu sem þegar hefur farið fram.